

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO IN OKOLJE

UPRAVA REPUBLIKE SLOVENIJE ZA VARNO HRANO,
VETERINARSTVO IN VARSTVO RASTLIN

Dunajska cesta 22, 1000 Ljubljana

T: 01 300 13 00

F: 01 300 13 56

E: gp.uvhvvr@gov.si

www.uvhvvr.gov.si

Številka: U3430-41/2013-3

Datum: 23.05.2013

Generalna direktorica Uprave Republike Slovenije za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin izdaja na podlagi 9. člena Zakona o državni upravi (ZDU-1-UPB4; Uradni list RS, št. 113/05, 126/07-ZUP-E, 48/09, 8/2010-ZUP-G, 8/2012-ZVRS-F in 21/2012) v povezavi s 74. in 76. členom Zakona o zdravstvenem varstvu rastlin (Uradni list RS, št. 62/07 - ZZVR-1-UPB2 in 36/2010, v nadaljevanju: ZZVR-1)

SKLEP

o potrditvi programa posebnega nadzora kitajskega (*Anoplophora chinensis*) in azijskega (*Anoplophora glabripennis*) kozlička

1. Potrdi se **Program posebnega nadzora kitajskega (*Anoplophora chinensis*) in azijskega (*Anoplophora glabripennis*) kozlička za leto 2013** (v nadaljnjem besedilu: program), ki je priloga tega sklepa.

Obrazložitev

V skladu z drugim odstavkom 7. člena Pravilnika o varovanih območjih in izvajanju uradnih sistematičnih raziskav na posebno nadzorovanih območjih (Uradni list RS, št. 91/03, 82/05 in 85/2010, v nadaljnjem besedilu: pravilnik) Uprava Republike Slovenije za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin (v nadaljnjem besedilu: UVHVVR) za vsak škodljivi organizem določi program posebnega nadzora, ki obsega določitev kraja in obsega razširjenosti okužbe, števila, načina in časa pregledov ter zbiranja vzorcev za ugotavljanje zdravstvenega stanja rastlin glede na nevarnost škodljivega organizma, raziskovalna spoznanja, statistična načela in biologijo škodljivega organizma.

V skladu s tretjim odstavkom 7. člena pravilnika s strani UVHVVR imenovani koordinator (sklep št. U34300-155/2013-1 z dne 14.02.2013), v sodelovanju z UVHVVR ter strokovnjakom pooblaščenega laboratorija pripravi predlog programa posebnega nadzora.

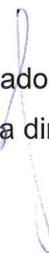
Za to je določeno kot je razvidno v izreku tega sklepa.

Postopek vodil:

Primož Pajk
višji svetovalec III

dr. Vida Čadonič Špelič
generalna direktorica

Priloga:

- Program posebnega nadzora kitajskega (*Anoplophora chinensis*) in azijskega (*Anoplophora glabripennis*) kozlička za leto 2013

Vročeno:

- ✓ - Kmetijski inštitut Slovenije (dr. Jaka Razinger)

Poslano (po elektronski pošti):

- URSVHVVR – Inšpekcija RS za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin (jozi.cvelbar@gov.si)
- URSVHVVR – Sektor za zdravje rastlin in rastlinski semenski material (erika.oresek@gov.si)
- Inšpektorat Republike Slovenije za kmetijstvo in okolje (bojan.vomer@gov.si)
- Gozdarski inštitut Slovenije (dusan.jurc@gozdis.si)
- Zavod za gozdove Slovenije (marija.kolsek@zgs.gov.si)
- Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za gozdarstvo, Skupina za varstvo gozdov in ekologijo prstoživečih živali (prof. dr. Maja Jurc, maja.jurc@bf.uni-lj.si)

V vednost:

- URSVHVVR - Sektor za zdravje rastlin in rastlinski semenski material
- spis

odp. 24.5.2013
Neja

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO IN OKOLJE

UPRAVA REPUBLIKE SLOVENIJE ZA VARNO HRANO,
VETERINARSTVO IN VARSTVO RASTLIN

Dunajska cesta 22, 1000 Ljubljana

T: 01 300 13 00
F: 01 300 13 56
E: gp.uvhvvr@gov.si
www.uvhvvr.gov.si

Številka: U3430-41/2013-2

**PROGRAM POSEBNEGA NADZORA
ZA LETO 2013**

**Kitajski in azijski kozliček
(*Anoplophora chinensis* in *Anoplophora glabripennis*)**

1. PRAVNA PODLAGA

Kitajski kozliček (*Anoplophora chinensis*) in azijski kozliček (*Anoplophora glabripennis*; Coleoptera, Cerambycidae) sta v EU opredeljena kot karantenska škodljivca in sta uvrščena v prilogo I.A.I Direktive 2000/29/ES. Zaradi številnih najdb v preteklih letih so bili nujni ukrepi za preprečevanje širjenja določeni s Sklepom Komisije v letu 2008, v letu 2012 pa je bil sprejet nov Sklep Komisije št. 2012/138/EU, ki med drugim določa, da morajo države članice izvajati na svojem ozemlju posebni nadzor kitajskega kozlička. Izvedbeni sklep Komisije št. 2013/92/EU o nadzoru, zdravstvenih pregledih in ukrepih, ki jih je treba sprejeti za leseno embalažo, ki se dejansko uporablja pri prevozu določenega blaga s poreklom iz Kitajske določa obvezni nadzor lesenega pakirnega materiala, ki spremlja pošiljke določenih vrst blaga z izvorom iz Kitajske.

2. KOORDINACIJA

- **dr. Jaka Razinger**, Kmetijski inštitut Slovenije, tel.: 01/2805 200, fax.: 01/2805 255, e-mail: jaka.razinger@kis.si

3. IZVAJALCI

- **Diagnostični laboratorij: Kmetijski inštitut Slovenije (KIS)**, Kontaktna oseba: dr. Jaka Razinger, tel.: 01/2805 200, fax.: 01/2805 255, e-mail: jaka.razinger@kis.si, v primeru odsotnosti koordinacijo prevzame mag. Erika Orešek (URSVHVVR – Sektor za zdravje rastlin in rastlinski semenski material), tel.: 059 152 941, fax.: 059 152 959, e-mail: erika.oresek@gov.si
- **Uprava Republike Slovenije za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin, Inšpekcija za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin (URSVHVVR-IVHVVR)**, Kontaktna oseba: Joži Jerman Cvelbar, e-mail: jozi.cvelbar@gov.si
- **Zavod za gozdove Slovenije (ZGS)**, Kontaktna oseba: Marija Kolšek, tel.: 041/657 249, e-mail: marija.kolsek@zgs.gov.si
- **Gozdarski inštitut Slovenije (GIS)**, Kontaktna oseba: dr. Dušan Jurc, Tel: 01/200 78 24, e-mail: dusan.jurc@gozdis.si
- **Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za gozdarstvo, Katedra za varstvo gozdov in ekologijo prostoživečih živali (BF-G)**, Kontaktna oseba: prof.dr. Maja Jurc, tel: 01/423 11 61, fax: 01/257 11 69, e-mail: maja.jurc@bf.uni-lj.si
- **Inšpektorat Republike Slovenije za kmetijstvo in okolje – Gozdarska inšpekcija (GI)**, Kontaktna oseba: mag. Bojan Vomer, tel.: 01/434 57 00, fax: 01/43 45 717, e-mail: bojan.vomer@gov.si

4. NAMEN

Obe vrsti izvirata iz držav Vzhodne Azije, povzročata veliko škodo na številnih lesnatih rastlinah (drevesa in grmovnice). Ličinke kitajskega kozlička vrtajo rove v spodnjem delu debla in koreninah, medtem ko ličinke azijskega kozlička vrtajo rove v zgornjem delu debla, lahko pa jih najdemo tudi debelejših vejah v krošnji. Napadena drevesa so le redko odkrita pravočasno; po navadi so jih našli šele takrat, ko se je hrošč že razširil v okolico.

Pri nas med opravljenimi sistematičnimi pregledi v letih 2008-2012 hrošča nista bila ugotovljena. Prav tako na gostiteljskih rastlinah nismo našli znamenj napada škodljivca, zato sklepamo, da vrsti pri nas še nista navzoči.

Tujerodni vrsti hroščev kozličkov zaradi globalizacije in povečanja mednarodne trgovine ogrožata tako drevje v urbanem okolju kot tudi naše gozdove. Prav tako sta nevarna škodljivca za intenzivne nasade sadnega drevja (predvsem jablane in hruške). S programom sistematičnega ugotavljanja navzočnosti kitajskega in azijskega kozlička želimo preprečiti vnos in širjenje po državi.

Program je namenjen:

- zgodnjemu odkrivanju in preprečevanju vnosa obeh škodljivih vrst kozličkov v Sloveniji,
- sistematičnemu odkrivanju znamenj napada na gostiteljskih rastlinah,
- določitvi obsega ukrepov za njihovo izkoreninjenje v primeru najdb.

Ukrepi za doseg cilja:

- pregledi lesenega pakirnega materiala, ki spremlja pošiljke določenih vrst blaga (različne vrste kamnitega materiala iz priloge 2) z izvorom predvsem s Kitajske ter tudi z Japonske in Koreje, ob uvozu.
- pregledi potencialno napadenih rastlin (sadike in bonsaji gostiteljskih rastlin), ki se uvažajo ali premeščajo v Slovenijo (predvsem z izvorom s Kitajske).
- pregledi dreves v okolici podjetij, ki se ukvarjajo z uvozom oziroma prodajo določenih vrst kamnitega materiala z izvorom s Kitajske (blago iz priloge 2).
- Pregledi na mestih pridelave gostiteljskih rastlin v gozdnih drevesnicah in vrtnih centrih, ki so v sklopu teh drevesnic.
- Sistematični pregledi glavnih gostiteljskih rastlin obeh vrst kozličkov v urbanih okoljih.
- Sistematični pregledi glavnih gostiteljskih rastlin v primestnih gozdovih ter posamičnih gozdnih dreves gostiteljskih rastlin zunaj naselij.
- Informiranje služb, ki skrbijo za urejanje parkov in dreves v urbanih okoljih.

5. NALOGE IZVAJALCEV

- KIS:
 - izdelava in uskladitev programa ugotavljanja navzočnosti,
 - izdelava pisnih strokovnih podlag in materialov za program,
 - koordinacija izvedbe programa spremljanja,
 - pregled dreves v parkih in na javnih mestih ter v okolici vrtnih centrov,
 - določitev v primeru najdbe,
 - priprava končnega poročila.
- URSVHVVR – IVHVVR:
 - pregledi lesenega pakirnega materiala pri pošiljkah določenih vrst blaga s poreklom s Kitajske pri uvozu in v skladiščih uvoznikov (gre za različne vrste kamnitega materiala, vrste blaga so navedene v prilogi 2)
 - pregledi gostiteljskih rastlin v okolici skladišč uvoznikov blaga iz priloge 2 iz rizičnih držav, predvsem iz Kitajske;
 - pregledi sadik gostiteljskih rastlin (zlasti javorjev) in bonsajev predvsem z izvorom s Kitajske, Japonske in Koreje ter Italije oziroma sadik, ki se premeščajo iz drugih držav EU, če sumimo, da so bile uvožene s Kitajske;
 - pregledi na mestih pridelave in v vrtnih centrih v sklopu drevesnic;

- terenski pregledi gostiteljskih rastlin na podlagi prijav zaradi sumljivih znamenj napada na gostiteljskih rastlinah na območju cele Slovenije;
- ZGS:
 - pregledi gostiteljskih rastlin na izbranih lokacijah, kjer je tveganje za napad škodljivca večje (primestni gozdovi, posamično gozdno drevje zunaj naselij);
 - informiranje delavcev javne gozdarske službe.
 - lokalno informiranje ciljnih skupin lastnikov.
- GIS in GI:
 - pregledi gostiteljskih rastlin v gozdnih drevesnicah in na prodajnih mestih, ki so v sklopu teh drevesnic, vključno z varovalnimi pasovi.
- BF-G:
 - izvajanje priložnostnih terenskih pregledov gostiteljskih rastlin;
 - potrditvena določitev v primeru najdbe.

Poleg tega vsi sodelujoči poskrbijo za:

- Poročanje v skladu s prilogo o opravljenih pregledih in morebitnih odkritjih škodljivih organizmov.
- Sprotni vnos podatkov v podatkovno bazo (UVH-apl oz. FSP).
- Do 30. novembra 2013 pripravo poročila, iz katerega je razvidno število opravljenih pregledov na posameznih mestih pregleda ter vrste rastlin, ki so bile predmet pregleda. Zbirno poročilo odda koordinator nadzora.

6. KRAJ, PREDMET IN ČAS PREGLEDA

6.1 OPIS IN BIOLOGIJA ŠKODLJIVEGA ORGANIZMA

Podrobnejši opis vrste *A. chinensis* in *A. glabripennis*, seznam gostiteljskih rastlin, razvojni krog in drugi podatki so v prilogi 3 programa.

6.2 KRAJ PREGLEDA

Pregledi gostiteljskih rastlin bodo potekali na naslednjih mestih:

- V sadovnjakih, drevoredih, parkih in na drugih javnih mestih (KIS).
- Na vstopnih mestih ob uvozu in v skladiščih uvoznikov ter v njihovi okolici (URSVHVVR-IVHVVR).
- V vrtnih centrih in na drugih prodajnih mestih po celi Sloveniji (URSVHVVR-IVHVVR).
- V okolici vrtnih centrov in prodajnih mest po seznamu URSVHVVR-IVHVVR (KIS).
- Na mestih pridelave gostiteljskih rastlin, vključno z morebitnimi prodajnimi mesti na teh lokacijah ter v njihovi okolici (GIS, URSVHVVR-IVHVVR, GI);
- V primestnih gozdovih in na posamičnem gozdnem drevju zunaj naselij (ZGS).

6.3 PREDMET PREGLEDA

Predmet pregleda so gostiteljske rastline kitajskega in azijskega kozlička, navedene v prilogi 1. Pri tem se je potrebno osredotočiti predvsem na naslednje:

- A. kitajski kozliček - *Anoplophora chinensis* (Forster, 1771): Pri uvozu se pregledujejo predvsem sadike javorja (*Acer* sp.) in bonsaji s poreklom s

Kitajske, Japonske in Koreje, napadene pa so lahko tudi naslednje gostiteljske rastline: navadni kostanj (*Aesculus hippocastanum*), jelša (*Alnus* spp.), breza (*Betula* spp.), gaber (*Carpinus* spp.), japonska nešplja (*Chaenomeles* spp.), leska (*Corylus* spp.), panešplja (*Cotoneaster* spp.), glog (*Crataegus* spp.), *Citrus* spp., dren (*Cornus* spp.), kutina (*Cydonia sinensis*), bukev (*Fagus* spp.), navadni smokvovec (*Ficus carica*), *Lagerstroemia* spp., jablana (*Malus* spp.), platana (*Platanus* spp.), topol (*Populus* spp.), marelica, češnja, lovorikovec (*Prunus laurocerasus*), breskev, sliva in češplja (*Prunus* spp.), hruška (*Pyrus* spp.), hrast (*Quercus* spp.), rododendron (*Rhododendron* spp.), vrtnica (*Rosa* spp.), sageretija (*Sageretia* spp.), vrba (*Salix* spp.), brest (*Ulmus* spp.), dren (*Cornus* spp.).

Pri premeščanju se pregledujejo sadike (predvsem sadike javorja) in bonsaji zgoraj naštetih gostiteljskih rastlin, ki se premeščajo iz Italije; tudi omenjene rastline iz drugih držav, članic EU, če sumimo da lahko izvirajo iz Azije, predvsem s Kitajske.

Pri uvozu se pregleduje lesen pakirni material.

V okolici skladišč uvoznikov, vrtnih centrov ter drugih prodajnih mest, v primernih gozdovih in na posamičnem gozdnem drevju zunaj naselij, v parkih in na drugih javnih mestih se pregledujejo zgoraj naštetih gostiteljske rastline. Ostale gostiteljske rastline, na katerih se lahko pojavi kitajski kozliček, so v preglednici 1 v prilogi 3.

Na novo zasajene javne ali druge površine in njihova okolica v primerih, ko je zasajen javor ali druge zgoraj naštetih gostiteljske rastline, predvsem z izvorom s Kitajske ali Italije ter iz drugih držav EU, če sklepamo, da so bile uvožene iz Kitajske ali drugih držav daljnega vzhoda, kjer je navzoč *A. chinensis*.

- B. azijski kozliček - *Anoplophora glabripennis* (Motschulsky): Pri uvozu se pregleduje predvsem lesen pakirni material oz. lesena embalaža (les ali leseni proizvodi, ki se uporabljajo za podporo, zaščito ali prenašanje blaga v obliki zabojev za pakiranje, škatel, gajb, bobnov in podobne embalaže, palet, zabojnih palet in drugih tovornih desk, paletnih kolotov in varovalnih oblog, ki se uporabljajo pri prevozu vseh vrst predmetov (predelan les, izdelan z lepilom, toploto ali pritiskom ali kombinacijo le-teh, in embalaža, v celoti sestavljena iz lesa debeline 6 mm ali manj, sta izključena;)

V skladu z izvedbenim sklepom Komisije št. 2013/92/EU se pri uvozu v EU pregleduje lesen pakirni material, ki spremlja pošiljke s Kitajske, in sicer za blago z naslednjimi oznakami kombinirane nomenklature: 2514 00 00, 2515, 2516, 6801 00 00 in 6802. Opis blaga omenjenih oznak je v prilogi 2.

Pri premeščanju se pregledujejo gostiteljske rastline iz območij, kjer se v Evropi pojavlja azijski kozliček.

V okolici skladišč uvoznikov blaga iz priloge 2, predvsem, če gre za blago z izvorom s Kitajske se pregledujejo predvsem naslednje gostiteljske rastline: javor, breza, navadni divji kostanj, topol, vrba in gaber. Ostale gostiteljske rastline, na katerih se lahko pojavi azijski kozliček, so v preglednici 1 v prilogi 3

V okolici vrtnih centrov ter drugih prodajnih mest, v primestnih gozdovih in na posamičnem gozdnem drevju zunaj naselij, v parkih in na drugih javnih mestih se pregledujejo gostiteljske rastline iz prejšnje alineje.

Če na rastlinah odkrijemo izletne odprtine, to lahko pomeni, da so hrošči že izleteli v okolje, zato natančno pregledamo prostor, v katerem so nameščeni bonsaji ali sadike (rastlinjak, prodajalna, vrtni center) in iščemo hrošče.

V naravi jih skušamo najti na bližnjem drevju, v krošnjah dreves (manjša drevesa lahko otresemo, na večjih jih iščemo na deblih).

4.4 ČAS PREGLEDA

Pregledi se opravljajo skozi celo leto, največ pregledov naj bo opravljenih od junija do oktobra, ko se lahko pojavijo tudi odrasli kozlički (kitajski kozliček se v Italiji najštevilčnejše pojavlja konec junija).

- V parkih in na drugih javnih mestih (KIS) bo večina pregledov opravljena v času od junija do oktobra, ko se lahko pojavijo odrasli kozlički.
- Na vstopnih mestih ob uvozu in v skladiščih uvoznikov ter v njihovi okolici se bodo pregledi opravljali v času uvoza.
- V vrtnih centrih in na drugih prodajnih mestih po celi Sloveniji (URSVHVVR-IVHVVR) se bodo pregledi opravljali skozi celo leto.
- Na mestih pridelave gostiteljskih rastlin vključno z morebitnimi prodajnimi mesti na teh lokacijah ter v njihovi okolici (GIS, URSVHVVR-IVHVVR) se bodo pregledi opravljali v času od junija do oktobra.
- V primestnih gozdovih in na posamičnem gozdnem drevju zunaj naselij (ZGS) od junija do oktobra.

Izletne odprtine hroščev in ličinke na gostiteljskih rastlinah oz. v lesenem pakirnem materialu je mogoče najti skozi celo leto.

7. ZDRAVSTVENI PREGLED

7.1 POSTOPEK VIZUALNEGA PREGLEDA RASTLIN

Na lesnatih okrasnih in gozdnih rastlinah iščemo naslednja znamenja napada škodljivega organizma:

1) Splošno:

- drevesa so manj vitalna in se slabše olistajo,
- listje veni in rumeni,
- drevesa slabijo in se sušijo,
- ob močnejšem vetru se lomijo posamezne veje ali pade celo drevo;

a) kitajski kozliček - *Anoplophora chinensis* (Forster, 1771)

- Obžrto listje, listni peclji in skorja na vejah v krošnji, kar lahko povzroča venenje listja.
- Smola se cedi iz lukenj na mestih ovipozicije¹ in rovovališč ličink.

¹ Samica s spodnjo čeljustjo (mandibula) odgrizne košček lubja na deblu v obliki črke T. Zareza je od 3 do 4 mm široka, od 1 do 2 mm dolga. To ponavadi stori na spodnjem delu debla oziroma dnu debla ali na

- Ličinke se najprej prehranjujejo v floemu pod skorjo, nato pa se zavrtajo globoko v les na deblu ali v debele korenine (vidni rovi in hodniki v lesu).
- Izletne odprtine hroščev so velike od 1 do 1.5 cm. Nahajajo se na spodnjem delu debla in na koreninah, ki so na površju tal in so popolnoma pravilne okrogle oblike, po čemer se loči od drugih škodljivcev, kot je npr. vrbar (*Cossus cossus*) ali topolov steklokrilec (*Sesia apiformis*).
- Črvina (žagovina), ki jo izmetavajo ličinke, se pojavlja ob vznožju napadenih dreves in na koreninah, ki so na površju tal.

Če na spodnjem delu debla ali na koreninah na površju tal najdemo žagovino, obstaja sum, da so v drevesu ličinke.

Izletne odprtine so precej podobne pri nekaterih drugih škodljivcih, kot sta npr. vrbar (*Cossus cossus*) ali topolov steklokrilec (*Sesia apiformis*).

b) azijski kozliček - *Anoplophora glabripennis* (Motschulsky)

- Skorja na deblu in na vejah v krošnji je obžrta, pozneje drevesa iz ran izločajo sok, kar privablja ose in sršene.
- Ličinke vrtajo rove v les predvsem v zgornjem delu debla in v debelejših vejah v krošnji, zaradi česar ga je težje odkriti.
- Črvina (žagovina) se pojavlja na deblu ali v rogovilah vej, redkeje na tleh.
- Izletne odprtine hroščev so velike od 1 do 1.5 cm.
- Na prerezu debla ali vej vidimo rove s premerom od 1 do 3 cm;

Fotografije kitajskega in azijskega kozlička ter znakov napada so v prilogi 3.

2) Ob uvozu, na mestih pridelave vključno z morebitnimi prodajnimi mesti na teh lokacijah, v vrtnih centrih in na drugih prodajnih mestih po vsej Sloveniji:

- V drevesnicah in matičnih nasadih pregledamo sadike in matična drevesa. Na ostalih mestih, kjer so prisotne gostiteljske rastline, pregledujemo vzorčno.
- Pri matičnih drevesih smo pozorni na znake napada, ki so opisani zgoraj.
- Ob sumu na navzočnost ličink v rastlini pregled debla in korenin z destruktivno metodo (lomljenje najmanj 1 % rastlin).
- Pri uvozu gostiteljskih rastlin (predvsem ob uvozu javorja s Kitajske).
- Ob najdbi ličink ali znakov prisotnosti ličink pošljemo celotno rastlino v plastični vrečki koordinatorju nadzora.

3) Vizualni pregled ob uvozu pri lesenem pakirnem materialu: Predvsem pri lesenem pakirnem materialu ali podpornem lesu pri uvozu blaga iz priloge 2 s Kitajske ter pri uvozu težjih predmetov (npr. granit, kamenje in podobno) iz tretjih držav, kjer je škodljivec navzoč smo pozorni na znamenja napada: na lesu so lahko vidni rovi ličink.

Napadene rastline po navadi težko prepoznamo, zato se pogosto zgodi, da je napad ugotovljen šele takrat, ko so hrošči že izleteli in se je napad že razširil po okolici.

8. VZORČENJE IN POŠILJANJE VZORCEV

8.1 Čas vzorčenja:

izpostavljeni korenini. V takšno odprtino odloži jajčece. Po izleganju ličinke vrtajo v steblo in uničijo stržen in vaskularni sistem gostiteljske rastline, pozneje se zavrtajo tudi globlje v les.

- Kadarkoli med vegetacijo v primeru suma na navzočnost škodljivca, predvsem pa v času od maja do oktobra.
- Lesen pakirni material in gostiteljske rastline ob uvozu.

8.2 Ravnanje z vzorci:

Ob sumu napada na:

- drevesu

Propadajoče drevo oziroma drevesa v bližini skladišč natančno pregledamo iz vseh strani in iščemo izletne odprtine hroščev na deblu in debelejših vejah (za azijskega kozlička) na dnišču debla in na površinskih koreninah (za kitajskega kozlička). Če najdemo okrogle izletne odprtine, ki so velike cca. 1-1,5 cm, vzorčimo tako, da z ustreznim orodjem (dleto in kladivo, ali sekira) odvezamo del z izletno odprtino in jo shranimo v plastično vrečko, ki jo pred tem napihnemo z zrakom. Vzorci morajo biti označeni z izpolnjeno NALEPKO, iz katere je razvidna zaporedna številka vzorca, št. zapisnika ter datum vzorčenja. Vzorce pošljemo v laboratorij v čim krajšem času. Poleti je vzorce priporočljivo prevažati v hladilni torbi. Po potrebi lahko vzorce nekaj dni hranimo v hladilniku na temperaturi od 4 do 8 °C.

Če je izletna odprtina na veji, odžagamo vejo v dolžini vsaj 0,5 m na vsako stran odprtine. Vejo odžagamo na manjše dele in jo shranimo na enak način kot je opisano v prejšnjem odstavku.

- bonsajih, sadikah

Ob sumu napada previdno prelomimo sadiko in odpremo rov, da pri tem ne poškodujemo ličinke. Za potrebe identifikacije shranimo živo ličinko v plastično ali kovinsko škatlo skupaj s koščki lesa vzorčene rastline. V primeru, da je ličinka mrtva, jo shranimo v vsaj 75 % etanol. Vzorci morajo biti označeni z izpolnjeno nalepko, iz katere je razvidna zaporedna številka vzorca, št. zapisnika ter datum in kraj vzorčenja. Odvzete vzorce čim prej dostavimo v pooblaščen laboratorij in jih ne izpostavljamo ekstremnim zunanjim pogojem (visoke temperature). Po možnosti jih med transportom shranjujemo v hladilnih torbah.

Bonsaje ali sadike, ki imajo izletne odprtine, vzorčimo cele in jih v plastičnih vrečah (ustrezne so PVC vreče za smeti, ki so dovolj velike) z nalepkami dostavimo diagnostičnemu laboratoriju.

V kolikor najdemo hrošče, jih dostavimo diagnostičnemu laboratoriju, kot je navedeno v zgornjem odstavku.

8.3 Zapisnik

V zapisniku o odvzemu vzorcev in prijavi vzorcev za determinacijo izpolnimo vse predvidene rubrike, predvsem pa lokacijo (koordinate, po možnosti tudi katastrsko občino in številko parcele), vrsto, izvor rastlinskega materiala (če gre za rastline, ki so bile posajene po letu 2000), starost rastlinskega materiala, skupno količino dreves ali površino nasada (sestoja) ter število enot v vzorcu.

9. DIAGNOSTIČNE PREISKAVE

Laboratorijske analize in diagnostiko opravlja Kmetijski inštitut Slovenije, Oddelek za varstvo rastlin, Hacquetova ulica 17, 1001 Ljubljana, kamor se pošilja vzorce za analizo.

Rezultate opravljenih analiz bodo sporočeni vzorčevalcu v obliki pisnega izvida. V primeru pozitivnega izida se ugotovitev sporoči tudi Upravi za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin (v nadaljevanju URSVHVVR).

10. EVIDENTIRANJE PREGLEDANIH LOKACIJ OZ. SESTOJEV

Vse preglede evidentiramo ne glede na rezultat na obrazcu v prilogi 2.

Zabeležiti je potrebno najmanj naslednje podatke:

- inštitucija preglednika,
- ime in priimek preglednika,
- datum pregleda,
- kraj pregleda,
- lokacija pregleda,
- vrsta pregledanega objekta (drevesnica, matični nasad, proizvodni nasad, gozd, parkirišče...),
- ocenjeno velikost pregledane parcele (ha, ali število pregledanih dreves oz. sadik),
- ugotovitve,
- koordinate ali (in) parcelno številko in katastrsko občino,
- lastnik oz. imetnik objekta, ob primeru najdbe,
- izvor materiala (ob uvozu).

Podatki o pregledih se sproti vnašajo v podatkovno bazo v skladu z navodili.

11. ZAPISNIKI, OBVEŠČANJE

Sprotno obveščanje in usklajevanje izvajanja posebnega nadzora poteka med vsemi izvajalci. V primeru pozitivnega rezultata je potrebno o tem takoj obvestiti koordinatorskega posebnega nadzora in URSVHVVR. Izmenjava podatkov med vključenimi izvajalci posebnega nadzora poteka po elektronski pošti.

Vsak izvajalec iz poglavja 3 izdela delno poročilo o izvedbi in rezultatih posebnega nadzora do 30. novembra 2013 in ga pošlje koordinatorskega posebnega nadzora in URSVHVVR. Koordinator posebnega nadzora pripravi zbirno poročilo o izvedbi in rezultatih nadzora do 15. decembra 2013 in ga pošlje URSVHVVR. Koordinator vodi evidenco pregledov v podatkovni bazi ter uskladi podatke za končno poročilo z ostalimi sodelujočimi.

Priloge:

Priloga 1: Navodila za vzpostavitev uradnih evidenc o posebnem nadzoru

Priloga 2: Oznake carinske nomenklature ter opis blaga, pri katerem se pregleduje lesen pakirni material (Izvedbeni sklep Komisije št. 2013/92/EU)

Priloga 3: Opis in gostiteljske rastline kozličkov *A. chinensis* in *A. glabripennis*

Priloga 1: NAVODILA ZA VZPOSTAVITEV URADNIH EVIDENC O POSEBNEM NADZORU

Izvajalci oziroma koordinatorji izvajanj tega programa posebnega nadzora so dolžni zbirati podatke o uradnih zdravstvenih pregledih in vpisovati podatke v podatkovno bazo (UVH-apl oziroma FSP). Sistematično se v bazo podatkov zbirajo tudi opazovanja drugih izvajalcev v skladu s 5. členom ZZVR-1.

- Opis nekaterih podatkov, ki so potrebni za vpis v podatkovno bazo zdravstvenih pregledov za posebni nadzor kitajskega in azijskega kozlička (podrobnejša navodila so v aplikacijah).

A. podatki o pregledu in mestu pregleda

Podatek	Opis in šifranti		
Predmet nadzora	Izberite iz šifranta eno od vrednosti:	- <i>Crataegus curvisepala</i> x	- <i>Prunus laurocerasus</i>
	- <i>Acer</i>	- <i>Crataegus monogyna</i>	- <i>Prunus persica</i>
	- <i>Acer campestre</i>	- <i>Crataegus douglasii</i>	- <i>Prunus domestica</i>
	- <i>Acer ginnala</i>	- <i>Crataegus holmesiana</i>	- <i>Pyrus</i>
	- <i>Acer heldreichii</i>	- <i>Crataegus laevigata</i>	- <i>Pyrus</i>
	- <i>Acer japonicum</i>	- <i>Crataegus laevigata</i>	- <i>amygdaliformis</i>
	- <i>Acer macrophyllum</i>	- <i>Crataegus laevigata</i>	- <i>Pyrus communis</i>
	- <i>Acer</i>	- <i>Crataegus laevigata</i>	- <i>Pyrus nivalis</i>
	- <i>monspessulanum</i>	- <i>Crataegus laevigata</i>	- <i>Pyrus pyraeaster</i>
	- <i>Acer negundo</i>	- <i>Crataegus lavalleyi</i>	- <i>Pyrus pyrifolia</i>
	- <i>Acer obtusatum</i>	- <i>Crataegus macrosperma</i>	- <i>Pyrus salicifolia</i>
	- <i>Acer palmatum</i>	- <i>Crataegus marshallii</i>	- <i>Pyrus spinosa</i>
	- <i>Acer platanoides</i>	- <i>Crataegus mollis</i>	- <i>Quercus</i>
	- <i>Acer</i>	- <i>Crataegus monogyna</i>	- <i>Quercus agrifolia</i>
	- <i>pseudoplatanus</i>	- <i>Crataegus monogyna</i>	- <i>Quercus alba</i>
	- <i>Acer rubrum</i>	- <i>Crataegus oxyacantha</i>	- <i>Quercus cerris</i>
	- <i>Acer saccharinum</i>	- <i>Crataegus persimilis</i>	- <i>Quercus cerris</i> var. <i>austriaca</i>
	- <i>Acer saccharum</i>	- <i>Crataegus persimilis</i>	- <i>Quercus cerris</i> var. <i>laciniata</i>
	- <i>Acer tataricum</i>	- <i>Crataegus phaenopyrum</i>	- <i>Quercus chrysolepis</i>
	- <i>Acer x bornmuelleri</i>	- <i>Crataegus punctata</i>	- <i>Quercus coccifera</i>
	- <i>Aesculus hippocastanum</i>	- <i>Crataegus rivularis</i>	- <i>Quercus coccinea</i>
	- <i>Alnus</i>	- <i>Crataegus saligna</i>	- <i>Quercus crenata</i>
	- <i>Alnus cordata</i>	- <i>Crataegus spathulata</i>	- <i>Quercus</i>
	- <i>Alnus glutinosa</i>	- <i>Crataegus subvillosa</i>	- <i>dalechampii</i>
	- <i>Alnus incana</i>	- <i>Crataegus succulenta</i>	- <i>Quercus frainetto</i>
	- <i>Alnus viridis</i>	- <i>Crataegus viridis</i>	- <i>Quercus ilex</i>
	- <i>Betula</i>	- <i>Crataegus x lavalleyi</i>	- <i>Quercus kelloggii</i>
	- <i>Betula</i>	- <i>Citrus aurantifolia</i>	- <i>Quercus palustris</i>
	- <i>maximowicziana</i>	- <i>Citrus aurantium</i>	- <i>Quercus parvula</i> var. <i>shrevei</i>
	- <i>Betula nana</i>	- <i>Citrus clementina</i>	- <i>Quercus</i>
	- <i>Betula papyrifera</i>	- <i>Citrus grandis</i>	- <i>pedunculiflora</i>
	- <i>Betula pendula</i>	- <i>Citrus in hibridi</i>	- <i>Quercus petraea</i>
	- <i>Betula pubescens</i>	- <i>Citrus limon</i>	- <i>Quercus polycarpa</i>
	- <i>Carpinus</i>		
	- <i>Carpinus betulus</i>		

- <i>Carpinus betulus</i> var. <i>angustifolia</i>	- <i>Citrus limon</i>	- <i>Quercus pubescens</i>
- <i>Carpinus betulus</i> var. <i>carpinizza</i>	- <i>Citrus limonia</i>	- <i>Quercus pubescens</i> ssp. <i>eulanuginosa</i>
- <i>Carpinus betulus</i> var. <i>parva</i>	- <i>Citrus reticulata</i>	- <i>Quercus pubescens</i> var. <i>crispata</i>
- <i>Carpinus betulus</i> var. <i>serrata</i>	- <i>Citrus sinensis</i>	- <i>Quercus pubescens</i> var. <i>pinnatifida</i>
- <i>Carpinus orientalis</i>	- <i>Citrus tankan</i>	- <i>Quercus pubescens</i> var. <i>pubescens</i>
- <i>Chaenomeles</i>	- <i>Citrus x paradisi</i>	- <i>Quercus robur</i>
- <i>Chaenomeles</i> <i>californica</i>	- <i>Cydonia</i>	- <i>Quercus robur</i> subsp. <i>robur</i>
- <i>Chaenomeles</i> <i>cathayensis</i>	- <i>Cydonia oblonga</i>	- <i>Quercus robur</i> var. <i>tardiflora</i>
- <i>Chaenomeles</i> <i>clarkiana</i>	- <i>Fagus</i>	- <i>Quercus rubra</i>
- <i>Chaenomeles</i> <i>japonica</i>	- <i>Fagus grandifolia</i>	- <i>Quercus suber</i>
- <i>Chaenomeles</i> <i>speciosa</i>	- <i>Fagus orientalis</i>	- <i>Quercus trojana</i>
- <i>Chaenomeles</i> <i>superba</i>	- <i>Fagus sylvatica</i>	- <i>Quercus virgiliana</i>
- <i>Chaenomeles</i> <i>vilmoriniana</i>	- <i>Fagus sylvatica</i> subsp. <i>moesiaca</i>	- <i>Rhododendron</i>
- <i>Corylus</i>	- <i>Ficus carica</i>	- <i>Rhododendron</i> <i>catawbiense</i>
- <i>Corylus avellana</i>	- <i>Lagerstroemia</i>	- <i>Rhododendron</i> <i>ferrugineum</i>
- <i>Corylus column</i>	- <i>Lagerstroemia indica</i>	- <i>Rhododendron</i> <i>hirsutum</i>
- <i>Corylus maxima</i>	- <i>Malus</i>	- <i>Rhododendron</i> <i>japonicum</i>
- <i>Cotoneaster</i>	- <i>Malus angustifolia</i>	- <i>Rhododendron</i> <i>luteum</i>
- <i>Cotoneaster</i> <i>acuminatus</i>	- <i>Malus baccata</i>	- <i>Rhododendron</i> <i>williamsianum</i>
- <i>Cotoneaster</i> <i>acutifolius</i>	- <i>Malus baccata</i> var. <i>mandshurica</i>	- <i>Rhododendron</i> x <i>intermedium</i>
- <i>Cotoneaster</i> <i>adpressus</i>	- <i>Malus bracteata</i>	- <i>Rhododendron</i> x <i>praecox</i>
- <i>Cotoneaster affinis</i>	- <i>Malus brevipes</i>	- <i>Rosa</i>
- <i>Cotoneaster</i> <i>ambiguus</i>	- <i>Malus coronaria</i>	- <i>Rosa agrestis</i>
- <i>Cotoneaster</i> <i>amoenus</i>	- <i>Malus dasycphylla</i>	- <i>Rosa andegavensis</i>
- <i>Cotoneaster</i> <i>apiculatus</i>	- <i>Malus domestica</i>	- <i>Rosa arvensis</i>
- <i>Cotoneaster bullatus</i>	- <i>Malus florentina</i>	- <i>Rosa blandaana</i>
- <i>Cotoneaster</i> <i>buxifolius</i>	- <i>Malus floribunda</i>	- <i>Rosa caesia</i>
- <i>Cotoneaster</i> <i>congestus</i>	- <i>Malus formosana</i>	- <i>Rosa canina</i>
- <i>Cotoneaster</i> <i>conspicuus</i>	- <i>Malus fusca</i>	- <i>Rosa corymbifera</i>
- <i>Cotoneaster cooperi</i>	- <i>Malus glabrata</i>	- <i>Rosa damascena</i>
- <i>Cotoneaster crispii</i>	- <i>Malus glaucescens</i>	- <i>Rosa elliptica</i>
- <i>Cotoneaster dammeri</i>	- <i>Malus halliana</i>	- <i>Rosa gallica</i>
	- <i>Malus honanensis</i>	- <i>Rosa glauca</i>
	- <i>Malus hupehensis</i>	- <i>Rosa gymnocarpa</i>
	- <i>Malus ioensis</i>	- <i>Rosa jundzillii</i>
	- <i>Malus ostale vrste</i>	- <i>Rosa micrantha</i>
	- <i>Malus prattii</i>	- <i>Rosa multiflora</i>
	- <i>Malus prunifolia</i>	- <i>Rosa obtusifolia</i>
	- <i>Malus prunifolia</i> var. <i>Prunifolia</i>	- <i>Rosa pendulina</i>
	- <i>Malus prunifolia</i> var. <i>rinkii</i>	
	- <i>Malus pumila</i>	
	- <i>Malus pumila</i> var. <i>paradisiaca</i>	
	- <i>Malus rockii</i>	
	- <i>Malus sargentii</i>	
	- <i>Malus sieboldii</i>	
	- <i>Malus sieversii</i>	
	- <i>Malus sikkimensis</i>	

- <i>Cotoneaster dielsianus</i>	- <i>Malus spectabilis</i>	- <i>Rosa pimpinellifolia</i>
- <i>Cotoneaster distichus</i>	- <i>Malus sylvestris</i>	- <i>Rosa rubiginosa</i>
- <i>Cotoneaster divaricatus</i>	- <i>Malus sylvestris</i> subsp. <i>syvestris</i>	- <i>Rosa rugosa</i>
- <i>Cotoneaster foveolatus</i>	- <i>Malus toringo</i>	- <i>Rosa sempervirens</i>
- <i>Cotoneaster franchetii</i>	- <i>Malus toringo</i> var. <i>toringo</i>	- <i>Rosa squarrosa</i>
- <i>Cotoneaster franchetii</i> var. <i>sternianus</i>	- <i>Malus toringoides</i>	- <i>Rosa subcanina</i>
- <i>Cotoneaster frigidus</i>	- <i>Malus transitoria</i>	- <i>Rosa tomentosa</i>
- <i>Cotoneaster glabratus</i>	- <i>Malus trilobata</i>	- <i>Rosa villosa</i>
- <i>Cotoneaster glaucophyllus</i>	- <i>Malus tschonoskii</i>	- <i>Rosa villosa</i> var. <i>resinosa</i>
- <i>Cotoneaster harrovianus</i>	- <i>Malus x adstringens</i>	- <i>Rosa vosagiaca</i>
- <i>Cotoneaster harrismithii</i>	- <i>Malus x arnoldiana</i>	- <i>Salix</i>
- <i>Cotoneaster hebephyllus</i>	- <i>Malus x astracanica</i>	- <i>Salix alba</i>
- <i>Cotoneaster henryanus</i>	- <i>Malus x</i> <i>atrosanguinea</i>	- <i>Salix alpina</i>
- <i>Cotoneaster hessei</i>	- <i>Malus x dawsoniana</i>	- <i>Salix appendiculata</i>
- <i>Cotoneaster horizontalis</i>	- <i>Malus x denboerii</i>	- <i>Salix aurita</i>
- <i>Cotoneaster hupehensis</i>	- <i>Malus x gloriosa</i>	- <i>Salix babylonica</i>
- <i>Cotoneaster ignavus</i>	- <i>Malus x hartwigii</i>	- <i>Salix caprea</i>
- <i>Cotoneaster insignis</i>	- <i>Malus x heterophylla</i>	- <i>Salix cinerea</i>
- <i>Cotoneaster integerrimus</i>	- <i>Malus x micromalus</i>	- <i>Salix daphnoides</i>
- <i>Cotoneaster lacteus</i>	- <i>Malus x moerlandsii</i>	- <i>Salix eleagnos</i>
- <i>Cotoneaster lucidus</i>	- <i>Malus x platycarpa</i>	- <i>Salix eleagnos</i> subsp. <i>angustifolia</i>
- <i>Cotoneaster microphyllus</i> var. <i>microphyllus</i>	- <i>Malus x purpurea</i>	- <i>Salix eleagnos</i> subsp. <i>eleagnos</i>
- <i>Cotoneaster moupinensis</i>	- <i>Malus x robusta</i>	- <i>Salix fragilis</i>
- <i>Cotoneaster multiflorus</i> var. <i>calocarpus</i>	- <i>Malus x schiedeckeri</i>	- <i>Salix glabra</i>
- <i>Cotoneaster nebrodensis</i>	- <i>Malus x soulardii</i>	- <i>Salix hastata</i>
- <i>Cotoneaster newryensis</i>	- <i>Malus x sublobata</i>	- <i>Salix herbacea</i>
- <i>Cotoneaster niger</i>	- <i>Malus x zumi</i>	- <i>Salix nigricans</i>
- <i>Cotoneaster nitens</i>	- <i>Malus x zumi</i> var. <i>calocarpa</i>	- <i>Salix pentandra</i>
- <i>Cotoneaster nitidifolius</i>	- <i>Malus yunnanensis</i>	- <i>Salix purpurea</i>
	- <i>Platanus</i>	- <i>Salix reticulata</i>
	- <i>Platanus occidentalis</i>	- <i>Salix retusa</i>
	- <i>Platanus orientalis</i>	- <i>Salix rosmarinifolia</i>
	- <i>Platanus x hispanica</i>	- <i>Salix serpyllifolia</i>
	- <i>Populus</i>	- <i>Salix triandra</i>
	- <i>Populus alba</i>	- <i>Salix triandra</i> subsp. <i>amygdalina</i>
	- <i>Populus balsamifera</i>	- <i>Salix triandra</i> subsp. <i>triandra</i>
	- <i>Populus deltoides</i>	- <i>Salix viminalis</i>
	- <i>Populus nigra</i>	- <i>Salix waldsteiniana</i>
	- <i>Populus simonii</i>	- <i>Salix x pendulina</i>
	- <i>Populus tremula</i>	- <i>Salix x rubens</i>
	- <i>Populus x</i> <i>canadensis</i>	- <i>Salix x rubra</i>
	- <i>Populus x</i> <i>canescens</i>	- <i>Salix x sepulcralis</i>
	- <i>Populus x spp.</i>	- <i>Ulmus</i>
	- <i>Prunus armeniaca</i>	- <i>Ulmus americana</i>
	- <i>Prunus avium</i>	- <i>Ulmus carpinifolia</i>
		- <i>Ulmus glabra</i>
		- <i>Ulmus laevis</i>
		- <i>Ulmus parvifolia</i>

	- <i>Cotoneaster obscurus</i> - <i>Cotoneaster pannosus</i> - <i>Cotoneaster praecox</i> - <i>Cotoneaster racemiflorus</i> var. <i>nummularius</i> - <i>Cotoneaster roseus</i> - <i>Cotoneaster rotundifolius</i> - <i>Cotoneaster rubens</i> - <i>Cotoneaster rugosus</i> - <i>Cotoneaster ryhtidophyllus</i> - <i>Cotoneaster salicifolius</i> - <i>Cotoneaster salicifolius</i> var. <i>floccosus</i> - <i>Cotoneaster sikangensis</i> - <i>Cotoneaster simonsii</i> - <i>Cotoneaster splendens</i> - <i>Cotoneaster tomentosus</i> - <i>Cotoneaster turbinatus</i> - <i>Cotoneaster uniflorus</i> - <i>Cotoneaster wardii</i> - <i>Cotoneaster</i> x <i>watereri</i> - <i>Cotoneaster zabelii</i> - <i>Crataegus</i> - <i>Crataegus arnoldiana</i> - <i>Crataegus crus-galli</i> - <i>Crataegus curvisepala</i> - <i>Crataegus curvisepala</i> subsp. <i>curvisepala</i> - <i>Crataegus curvisepala</i> subsp. <i>zlatnensis</i> - <i>Crataegus curvisepala</i> x <i>laevigata</i>		- <i>Ulmus procera</i> - <i>Ulmus</i> x <i>hollandica</i>
Sorta	podatek o sorti, če je na razpolago		
Vrsta lokacije	Izberite iz šifrantu eno od vrednosti:		

	- drevesnica - gozdna - drevesnica - okrasna - drevesnica - sadna - gozd - gozdni semenski sestoji za matično gozdno drevesnico - javne zasajene površine (park, pokopališče, ...) - maloprodaja - trgovina, vrtni centri, tržnica, prodaja na domu - matični nasad - okrasne rastline - matični nasad - sadne rastline - mejno vstopno mesto - obrat za predelavo lesa - plantaže gozdnega drevja - sadovnjak - ekstenzivni - sadovnjak - intenzivni - skladišče - ostalo - veleprodaja - vrt - vstopno mesto v notranjosti - ZAP za sadilni material-okrasne rastline - ZAP-za razmnoževalni material v vinogradništvu, sadjarstvu, hmeljarstvu
Vrsta rastlinskega materiala	Izberite iz šifranta eno od vrednosti: - les z okroglo površino - listi/iglice, samostojno ali na vejah - lubje - matična rastlina za cepiče - matična rastlina za podlage - matična rastlina za sadike - podlaga, posajena - rastlina, posajena, okrasna - rastlina, rastoča - sadika, posajena

B. podatki o vzorčenju

Podatek	Opis in šifranti
Predmet vzorčenja	Izberite iz šifranta eno od vrednosti: - cela rastlina - korenina - les, lubje, sekanci - listi - vaba - feromonska - veja (z listi ali brez) ali poganjki - žuželka
Namen vzorčenja	Izberite iz šifranta eno od vrednosti: - vizualna določitev - sum na - naknadna kontrola - drugo

Priloga 2: Oznake carinske nomenklature ter opis blaga, pri katerem se pregleduje lesen pakirni material (Izvedbeni sklep Komisije št. 2013/92/EU)

Oznaka kombinirane nomenklature	Opis
2514 00 00	Skrilavec, vključno grobo klesan ali razžagan ali kako drugače razrezan v pravokotne (vključno kvadratne) bloke ali plošče
2515	Marmor, travertin, ekozin in drug apnenčev kamen za spomenike ali gradbeništvo, navidezne specifične mase 2,5 ali večje, in alabaster, tudi grobo klesani, razžagani ali kako drugače razrezani v pravokotne (vključno kvadratne) bloke ali plošče
2516	Granit, porfir, bazalt, peščenec in drug kamen za spomenike ali gradbeništvo, tudi grobo klesani ali razžagani ali kako drugače razrezani v kvadratne ali pravokotne bloke ali plošče
6801 00 00	Kocke za tlakovanje, robniki in tlakovci iz naravnega kamna (razen iz skrilavcev)
6802	Obdelan kamen za spomenike ali za gradbeništvo (razen iz skrilavcev) in izdelki iz njega, razen izdelkov iz tarifne številke 6801; kockice za mozaik in podobno iz naravnega kamna (vključno tudi iz skrilavcev) na podlogi ali brez podloge; umetno obarvana zrna, luskine in prah iz naravnega kamna (vključno iz skrilavcev)

Priloga 3: Opis in gostiteljske rastline kozličkov *A. chinensis* in *A. glabripennis*

Kitajski kozliček je bil večkrat zanesen v države EU s pošiljkami sadik javorja ter bonsajev iz daljnega vzhoda, predvsem s Kitajske. V Italiji je škodljivec kot posledica vnosa napadenih rastlin navzoč v pokrajini Lombardija na območju, velikem več kot 40.000 km² v urbanem okolju in ga tam ni več mogoče izkoreniniti.

S 1. majem 2012 je prenehala veljati prepoved uvoza sadik javorja s Kitajske, zato ponovno obstaja tveganje za vnos kitajskega kozlička s temi sadikami.

Azijski kozliček je bil v preteklosti na nova območja zanesen predvsem z lesenim pakirnim materialom, ki je spremljal pošiljke določenih vrst kamnitega materiala, kot je npr. granit in podobno. Obsežen izbruh azijskega kozlička je bil na novo odkrit jeseni 2012 na Bavarskem na območju kraja Feldkirchen vzhodno od Münchna, kjer so odkrili napadena drevesa v urbanem okolju in tudi v gozdovih. Tudi v tem primeru obstaja možnost, da je bil škodljivec vnesen z lesenim pakirnim materialom, vendar je pred 10 do 12 leti.

Zaradi številnih najdb, ki so posledica vnosa škodljivca z lesenim pakirnim materialom s Kitajske, je bil februarja 2013 sprejet izvedbeni sklep Komisije 2013/92/EU o nadzoru lesenega pakirnega materiala pri pošiljkah določenih vrst blaga s poreklom s Kitajske.

1.1 KITAJSKI KOZLIČEK - *Anoplophora chinensis* (Motschulsky) in AZIJSKI KOZLIČEK - *Anoplophora glabripennis* (Thomson) (Coleoptera, Cerambycidae)

K vrsti *A. chinensis* prištevajo tudi vrsto *A. malasiaca* (*A. malasiaca* je sinonim za *A. chinensis*), ki je po novem *A. chinensis* forma *malasiaca*. Ločiti ju je mogoče z molekularnimi metodami. V Italiji in Švici je bila najdena vedno *A. chinensis* forma *malasiaca*.

GOSTITELJSKE RASTLINE

Kitajski kozliček je polifag in napada številne lesnate rastline. V Evropi je bil doslej najpogostejše najden na javorju (*Acer* sp.), našli pa so ga tudi na jelši (*Alnus* sp.), brezi (*Betula*), gabru (*Carpinus* sp.), bukvi (*Fagus* sp.), platani (*Platanus* sp.), topolu (*Populus* sp.), hrastu (*Quercus* sp.), vrbi (*Salix* sp.), brestu (*Ulmus* sp.), leski (*Corylus* sp.), drenu (*Cornus* sp.), vrtnicah (*Rosa* sp.), lovorikovcu (*Prunus laurocerasus*) in drugih lesnatih rastlinah. Na Japonskem je hud škodljivec citrusov (*Citrus* sp.), lahko pa napade tudi jablane (*Malus* sp.) in hruške (*Pyrus* sp.).

V Nemčiji in na Nizozemskem so ličinke in hrošče kitajskega kozlička prestregli pri uvozu bonsajev naslednjih gostiteljskih rastlin iz Kitajske in Japonske: *Acer buergeranum*, *A. palmatum*, *Celastrus*, *Cydonia sinensis*, *Malus micromalus* in *Sageretia*. Največkrat je bil kitajski kozliček pri uvozu najden v sadikah javorja (*Acer* sp.) s poreklom predvsem s Kitajske ter tudi Japonske in Koreje. Kozličke so našli tudi v neogrevanih rastlinjakih ter celo na prostem v okolici skladišč uvoznikov.

V Italiji (pokrajina Lombardija) so kitajskega kozlička našli na naslednjih gostiteljskih rastlinah (po vrsti so navedene gostiteljske rastline po % napadenosti:

Acer spp.
Corylus spp.
Betula spp.
Carpinus spp.

Platanus spp.
Prunus laurocerasus
Rosa spp.,
Malus spp.
Fagus spp.
Lagerstroemia indica
Alnus spp.
Ostale gostiteljske rastline: *Ulmus* spp., *Salix* spp., *Cotoneaster* spp., *Aesculus hippocastanum*, *Pyrus* spp., *Crataegus* spp..

Pri javorju je bilo največ napadenih rastlin pri vrsti *Acer pseudoplatanus*, sledijo *Acer saccharinum*, *Acer Platanoides*, *Acer palmatum*, *Acer campestre*, najmanj napadenih dreves je bilo pri vrsti *Acer negundo*. (Podatki so povzeti po dokumentu rezultatih ukrepov zatiranja kitajskega kozlička v letih 2008-2010 avtorjev Cavagna in sod., 2011, neobjavljeno. **Podatki niso za objavo!**)

Na Nizozemskem:

- v zahodnem delu je bil v letih 2007 do 2009 najden na naslednjih rastlinah: na javorju, leski, drenu (*Cornus*) in glogu.
- V pokrajini Boskoop je bil doslej najden na javorju in gabru.

Tudi azijski kozliček je polifag. Ličinke na Kitajskem povzročajo največ škode na različnih vrstah topolov. Hrošč napada tudi številne druge lesnate rastline, kot so: javor, platana, navadni divji kostanj, brest, breza, jelša, jesen, jablana, hruška, murva, vrba, navaden tulipanovec, navadna robinija, oslez, sofr. Drugod po svetu poročajo o škodi, nastali predvsem na topolu (*Populus*), javorju (*Acer*), vrbi (*Salix*) in brestu (*Ulmus*), ugotovili pa so že razlike v preferenci omenjenih gostiteljskih rastlin.

Ob odkritju izbruha v Angliji so ugotovili naslednje napadene vrste:

Acer pseudoplatanus (največ napadenih dreves), sledi *Acer campestre*; ostale napadene vrste: *Salix caprea*, *Betula*, *Salix* sp., *Carpinus*.

Težava je v tem, da napad **obeh kozličkov** večinoma odkrijemo takrat, ko hrošči že izletijo in napadejo gostiteljske rastline v okolici. Doslej znane gostiteljske rastline kitajskega in azijskega kozlička ter pogostost najdb v EU so navedene v preglednici 1.

GEOGRAFSKA RAZŠIRJENOST

Kitajski kozliček je razširjen na Kitajskem, Japonskem in v Koreji, najden pa je bil tudi v drugih državah daljnega vzhoda. Navzoč je tudi v ZDA. V Evropi je bil leta 2000 prvič najden v Italiji v pokrajini Lombardija, kjer se je kljub ukrepom izkoreninjenja razširil na več kot 40.000 ha in ga ni več mogoče izkoreniniti. V Italiji je bil najden tudi v pokrajini Lacij, kjer izvajajo ukrepe eradikacije. V zadnjih letih je bil večkrat ugotovljen predvsem v pošiljkah sadik javorja, ki so bile uvožene s Kitajske in so bile nato v prodaji v več državah, članicah EU.

Več prestrežb predvsem v sadikah javorja s Kitajske je bilo v zadnjih letih na Nizozemskem. Prav tako je bil škodljivec večkrat ugotovljen v pošiljkah sadik javorja s Kitajske v Veliki Britaniji, Nemčiji, Franciji, Švici in na Danskem (poročilo EPPO, 2011), v Litvi je bil najden v

rastlinah, uvoženih z Japonske, v Belgiji so bili prisotni živi *A. chinensis* v sadikah javorjev (Poročilo SCPH, november 2012). V zadnjih 5 letih so na Nizozemskem kitajskega kozlička našli na več lokacijah, med drugim tudi v pokrajini Boskoop, kjer je najpomembnejše območje za pridelavo sadik na Nizozemskem. Najden je bil na javorju, ki je bil pred leti uvožen s Kitajske ali Japonske, ter na brestu. Najdbe so bile povezane z uvozi sadik javorja predvsem s Kitajske ter tudi z Japonske. Na vseh območjih so izvedli stroge ukrepe eradikacije, kitajski kozliček se tam ni razširil v okolico. Vsi izbruhi so bili do sedaj eradikirani.

Azijski kozliček živi na Kitajskem in v Koreji. Leta 1996 so ga prvič ugotovili v mestu New Yorku v Združenih državah Amerike, domnevajo pa, da je bila tja zanesen še pred letom 1990 s pošiljko hitre pošte s Kitajske. Od takrat naprej se je hrošč razširil tudi v številna območja Severne Amerike. Škodljivec je bil v Evropo zanesen z lesenim pakirnim materialom pri uvozu granita ali kamenja s Kitajske. Večkrat se je pojavil na drevesih v okolici skladišč uvoznikov. V Evropi je bil prvič ugotovljen leta 2001 v avstrijskem mestu Braunau am Inn, kjer so ga z velikimi naporii uspeli izkoreniniti. Nekaj let pozneje pa so o njegovih najdbah poročali tudi iz drugih evropskih držav: Francija, Poljska, Nemčija, Nizozemska, Italija, Češka, Danska, Belgija in Italija. V Italiji je bil najden v pokrajini Veneto v letu 2009 in ponovno 2010. V letu 2012 je o izbruhu azijskega kozlička poročala Velika Britanija, kjer so odkrili 46 napadenih dreves na lokaciji, kjer je pred leti že bilo najdeno napadeno drevo in sicer v okolici uvoznika kamenja s Kitajske.

O odkritju obsežnega napada azijskega kozlička je poročala Nemčija. V jeseni leta 2012 so odkrili obsežen izbruh na območju mesta Feldkirchen v bližini Münchna, tam se je škodljivec razširil na urbanem območju in tudi v gozd. Sedaj na tem območju izvajajo stroge ukrepe eradikacije.

Preglednica 1: Gostiteljske rastline kitajskega in azijskega kozlička.

kitajski kozliček (<i>Anoplophora chinensis</i>)	azijski kozliček (<i>Anoplophora glabripennis</i>)
<i>Acer</i> spp. ¹	<i>Acer</i> ³ (<i>Acer negundo</i> - pisanolistni javor jesenovec, <i>A. saccharinum</i> - srebrni javor, <i>A. saccharum</i> <i>A. platanoides</i> - ostrolistni javor, <i>A. pseudoplatanus</i> – gorski javor, <i>A. campestre</i> - maklen)
<i>Aesculus hippocastanum</i> ¹ – navadni divji kostanj	
<i>Albizia</i> sp. - albicija	
<i>Alnus</i> sp. ¹ jelša	
<i>Betula</i> sp. ¹ breza	
<i>Camellia</i> sp. kamelija	
<i>Carpinus</i> sp. ¹ gaber	
	<i>Albizia</i>
<i>Carya</i> sp. - hikorijevec	<i>Aesculus hippocastanum</i> ³ – navadni divji kostanj
<i>Castanea</i> – pravi kostanj	<i>Alnus</i> - jelša
<i>Citrus</i> sp. ¹ - citrus	<i>Betula</i> ³ - breza
<i>Cornus</i> - dren	<i>Carpinus</i> sp. ⁴ - gaber
<i>Corylus</i> sp. ¹ - leska	<i>Cercidiphyllum japonicum</i>
	<i>Corylus</i>
<i>Cotoneaster</i> sp. ¹ - panešplja	<i>Fagus</i> sp. ⁴ - bukev
<i>Crataegus</i> sp. ² - glog	<i>Fraxinus</i> - jesen
	<i>Koeleruteria paniculata</i>
<i>Cryptomeria japonica</i> – japonska kriptomerija	<i>Liriodendron tulipifera</i> - tulipanovec
<i>Elaeagnus</i> sp. - oljčica	<i>Malus</i> - jablana
<i>Eriobotrya japonica</i> – japonska nešplja	<i>Morus</i> - murva
<i>Fagus</i> sp. ¹ - bukev	<i>Platanus</i> ⁴ - platana
<i>Ficus carica</i> ² - smokva	<i>Populus</i> sp. ³ – topol (<i>P. nigra</i> – črni topol, <i>P. deltoides</i> , <i>P. x canadensis</i> , <i>P. dakhuanensis</i>)
<i>Fortunella marginata</i> – kumkvat, fortunela	<i>Prunus</i> ⁴ – skupina koščičarjev
<i>Fraxinus</i> - jesen	<i>Pyrus</i> - hruška
<i>Hibiscus</i> sp. - hibiskus	<i>Robinia</i> - robinija
<i>Ilex</i> sp. - bodika	<i>Rosa</i> – vrtnica, šipek
<i>Juglans</i> sp. - oreh	<i>Salix</i> ³ - vrba
<i>Lauraceae</i> - lovorovke	<i>Sophora</i> - sofora
<i>Lagerstroemia</i> ¹ - lagerstremija	<i>Sorbus</i> ⁴ – jerebika, mokovec, brek, skorš...
<i>Lindera</i> sp.	<i>Quercus pallustris</i>
<i>Maackia</i>	<i>Quercus rubra</i>
<i>Malus</i> sp. ¹ - jablana	<i>Ulmus</i> - brest
<i>Morus</i> sp. - murva	
<i>Olea</i> sp. - oljka	
<i>Photinia</i> sp. - fotinija	
<i>Platanus</i> sp. ¹ - platana	
<i>Poncirus trifoliata</i> – poncirus, trilista pomaranča	
<i>Populus</i> sp. ¹ - topol	
<i>Prunus</i> sp. ¹ (<i>P. armeniaca</i> - marelica, <i>P. cerasus</i> -višnja, <i>P. avium</i> - češnja, <i>P. laurocerasus</i> - lovorikovec, <i>P. persica</i> – breskev, <i>P. domestica</i> – sliva, češplja)	
<i>Pyracantha</i> sp. – ognjeni trn	
<i>Pyrus</i> sp. ¹ - hruška	
<i>Quercus</i> sp. ¹ - hrast	
<i>Rhododendron</i> sp. ² - rododendron	
<i>Rhus</i> sp. – octovec	
<i>Robinia</i> sp. - robinija	
<i>Rosa</i> sp. ¹ - vrtnica	

<i>Rubus</i> sp. – robida, malina	
<i>Salix</i> sp. ¹ - vrba	
<i>Sophora</i> sp. - sofora	
<i>Styrax</i>	
<i>Ulmus</i> sp. ¹ - brest	

¹ gostiteljske rastline kitajskega kozlička, na katerih je bil doslej najden v Lombardiji (Italija)

² gostiteljske rastline kitajskega kozlička, na katerih je bil v Lombardiji le redko najden

³ gostiteljske rastline azijskega kozlička, na katerih je bil najpogosteje najden v Evropi

⁴ gostiteljske rastline azijskega kozlička, na katerih je bil redkeje najden v Evropi

ZNAMENJA NAPADA TER MOŽNOSTI ZA ODKRIVANJE NAPADA

Napadena drevesa so manj vitalna in se slabše olistajo, listje veni in rumeni. Drevesa slabijo in se sušijo, ob močnejšem vetru se lahko lomijo posamezne veje ali pade celo drevo.

Hrošči objedajo listje, poganjke in tanjšo skorjo zdravih dreves. Več poškodb lahko nastane po izletu samic zaradi zrelostnega žretja, pomembnejša pa je škoda, ki jo povzročajo ličinke, ki vrtajo rove v les in uničijo prevodne cevi. Znamenje napada škodljivca je tudi črvina (žagovina), ki jo iz rogov izmetavajo odrasle ličinke in jo lahko najdemo v rogovih vej oziroma redkeje na tleh. Pri ličinkah kitajskega kozlička žagovino najdemo ob vznožju dreves in na koreninah, ki so na površju tal. Odrasli hrošči pri obeh vrstah izletijo skozi **izletne odprtine, ki so povsem okrogle**, velikosti od 1 do 1,5 cm.

Napad hroščev težko ugotovimo pravočasno, po navadi odkrijemo šele okroglo izletno odprtino, ko je odrasel hrošč že zapustil napadeno rastlino in se je napad že razširil na sosednja drevesa. Tudi pri natančnih vizualnih pregledih obstaja velika možnost, da napadeno drevo spregledamo. Po podatkih USDA se pri vizualnih pregledih lahko spregleda od 33 do 66 % napadenih dreves. V raziskavah že preizkušajo metode, da bi s pomočjo zvoka ugotovili, ali se v deblu nahajajo ličinke, vendar jih zdaj še ne uporabljamo v praksi. Na Nizozemskem so v sadikah iskali kitajskega kozlička s pomočjo psov.

Zato je toliko bolj pomembno, da se prepreči vnos hroščev pri uvozu ter tudi pri premeščanju.

POTI PRENOSA IN ŠIRJENJE

Napad lokalno širijo hrošči, ko iščejo ustrezno gostiteljsko rastlino. Na Kitajskem so z metodo masovnega ulova označenih hroščev (mass-mark recapture za vrsto *A. glabripennis*) ugotovili, da je povprečna razdalja širjenja 266 m. Na večje razdalje se prenesejo jajčeca, ličinke ali bube pri kitajskem kozličku na sadikah ali bonsajih gostiteljskih rastlin ter pri azijskem kozličku predvsem v lesenem pakirnem materialu. Na Nizozemskem so kitajskega kozlička našli v sadikah debeline okrog 1 cm, v pošiljki s Kitajske.

BIOLOGIJA

Kitajski kozliček

Samica v poletnem času odlaga jajčeca (okrog 70 jajčec na samico, lahko pa celo do 200 jajčec na samico) posamično v skorjo debla do višine 60 cm ter na korenine, ki so na površju tal. Jajčece je belo, podolgovato in dolgo do 6 mm. Ko se bliža čas izleganja ličinke, potemni. Breznoga ličinka je smetanasto bela, s temno glavo, ki je ožja od trupa. Na predprsju ima rumeno hitinasto liso. Kratke tipalke so sestavljene iz treh členov. Ličinke najprej vrtajo rove

tik pod skorjo, nato pa se zavrtajo globlje v deblo ter območje korenovca in korenin. Dorasla ličinka je dolga do 45 mm in široka 10 mm (protoraks). Preden se v lesu zabubi, lahko preživi več mesecev tudi brez hranjenja. Od štiri do osem dni po izleganju hrošči zapustijo gostiteljsko drevo, pri tem pa na deblu ali na koreninah ostanejo značilne povsem okrogle izletne odprtine velikosti od 1 do 1.5 cm in sicer približno 25 cm nad mestom ovipozicije, kar je pomemben pokazatelj napada škodljivca. V Italiji hrošči letajo od začetka junija do avgusta, vrh naleta je konec junija. Za hrošče po izleganju je značilno zrelostno žrtje: objedajo mlado skorjo, peclje in listje na gostiteljskih rastlinah, kar je tudi pomemben pokazatelj napada. Kmalu po izletu hroščev se začne obdobje parjenja, nato samice čez deset dni začnejo odlagati jajčeca. Hrošči živijo približno dva meseca, aktivni pa so predvsem podnevi.

Odrasel hrošč je sijoče črn oziroma modro črn z belimi pegami na pokrovkah. Nadvratni ščit (pronotum) je ob strani izrazito koničast (trnast). Telo je podolgovato, dolgo od 21 mm do 37 mm. Dolžina telesa se med spoloma razlikuje (samec, slika 3). Tipalki sta nitasti, sestavljeni iz enajstih členov in daljši od telesa, pri samcih 2-krat, pri samicah pa 1,2-krat. Osnova je črna, le pri bazi členka so modro-sive, zato izgledajo črtaste. Na njihov razvoj močno vplivajo podnebne razmere. Kitajski kozliček potrebuje v Evropi za razvoj verjetno od 2 (Italija) do 3 (Nizozemska) leta, kar pa še ni povsem raziskano.

Azijski kozliček

Samica v poletnem času odlaga jajčeca (v povprečju 32 jajčec na samico) posamično v skorjo debela ponavadi na vzhodno stran debela ali vej debeline več kot 5 cm. Bela jajčeca so podolgovata, dolga od 5 do 7 mm, na koncih konkavne oblike. Po štirinajstih dneh se iz jajčeca izleže smetanasto bela ličinka s temno hitinasto liso na predprsju (Slika 1). Tipalke so zelo kratke, sestavljene iz treh členov. Izlegle ličinke se najprej prehranjujejo in razvijajo tik pod skorjo, nato pa se zavrtajo globlje v les. Za razliko od kitajskega kozlička so pri tej vrsti ličinke predvsem v deblu in debelejših vejah (5 cm). Dorasla ličinka je dolga do 50 mm. Zabubi se v lesu (Slika 2). Po izleganju hrošči zapustijo gostiteljsko drevo, pri tem pa na deblu ostanejo okrogle odprtine velikosti od 1 do 1,5 cm, kar je prepoznavno znamenje napada škodljivca. Hrošči letajo od junija do konca septembra, lahko še v oktobru, vrh naleta je v juliju. Po izleganju je ravno tako značilno zrelostno žrtje. Hrošči objedajo skorjo, vejice in listje zdravih dreves. Po tednu ali dveh nastopi obdobje parjenja in nato začnejo samice odlagati jajčeca. Hrošči živijo približno tri mesece, samice tudi dlje. Odrasli samci merijo v dolžino 25 mm, samice pa 35 mm (Slika 4), so črni in imajo na pokrovkah okoli 20 belih nepravilno oblikovanih peg. Tipalke so dolge 2,5 krat toliko kot je dolžina telesa pri samcih oz. 1,3 toliko, kot je dolžina telesa pri samicah in imajo 11 členov. Azijski kozliček potrebuje v Evropi za svoj razvoj od 1 do 2 leti.

GOSPODARSKA ŠKODA

Oba kozlička lahko napadata povsem zdrava in vitalna drevesa. V stresnih razmerah, kot je suša, se iz lesnatih rastlin povečujejo viri hlapnih organskih spojin, kar še močneje privablja vrsto *A. glabripennis*.

Na Kitajskem in Japonskem povzroča **kitajski kozliček** veliko škodo predvsem v nasadih citrusov (po podatkih iz analize tveganja, ki so jo izdelali nizozemski strokovnjaki za *A. chinensis*, je na Japonskem napadenih 66 % dreves citrusov v nasadih). Lahko povzroči propadanje dreves, najbolj nevaren pa je za mlada drevesa. Za Slovenijo predstavlja

škodljivec nevarnost za gostiteljska drevesa v urbanih okoljih, pomeni pa tudi tveganje za drevesnice in nasade jablan in hrušk.

Azijski kozliček na Kitajskem napada predvsem topole v nasadih, kjer je povzroča zmanjšanje lesne mase tudi do 46 %. Škodo povzroča tudi v parkih, naseljih in drugod. V Severni Ameriki, kamor je bil zanesen s Kitajske, dela škodo zlasti na sladkem, srebrnem in rdečem javorju, brezi, topolu, vrbi in jesenu. V ZDA so v programu eradikacije odstranili več kot 6000 gostiteljskih dreves in jih nadomestili z negostiteljskimi. Kljub ukrepom eradikacije kozlička v ZDA niso uspeli izkoreniniti. Pri nas in v Evropi je domorodna vrsta črni topol (*Populus nigra*), zato ga štejejo med pomembnejše gostiteljske rastline škodljivca.

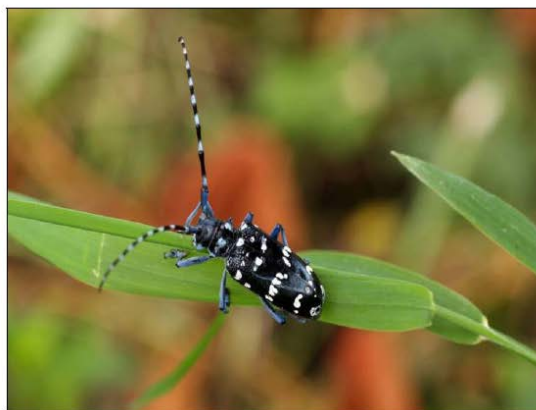
Največjo škodo pri obeh kozličkih povzročajo ličinke (Slika 5). Te so pri azijskem kozličku predvsem v zgornjem delu debla in debelejših vejah premera več kot 5 cm. Ličinke kitajskega kozlička se prehranjujejo v spodnjem delu debla ter v območju korenovca in korenin. Napadena drevesa oslabijo in postanejo bolj dovzetna za napad sekundarnih bolezni in škodljivcev. Močno napadena drevesa lahko ob močnejšem vetru padejo. Škoda je velika predvsem na mladih drevesih (Slika 7). Odrasli hrošči po izleganju izletijo iz drevesa, pri čemer nastanejo značilne okrogle izletne odprtine (Slika 6). Odrasli osebki povzročajo škodo tudi z objedanjem listja, pecljev ter skorje, vendar je ta v primerjavi z škodo, ki jo povzročajo ličinke, manjša.

Pri nas oba kozlička pomenita nevarnost za gozdove in za trajne nasade gostiteljskih vrst, saj bi lahko povzročil veliko gospodarsko škodo, nevarnost pa predstavlja tudi za urbano okolje.

1.2 Slikovno gradivo kitajskega in azijskega kozlička

Slika 1: Odrasel kitajski kozliček (Vir: Vir: služba za varstvo rastlin Nizozemske)

Slika 2: Odrasel azijski kozliček

Slika 3: Ličinka kitajskega kozlička (Vir: <http://www.defra.gov.uk/planth/pestnote/citruspics.htm>)

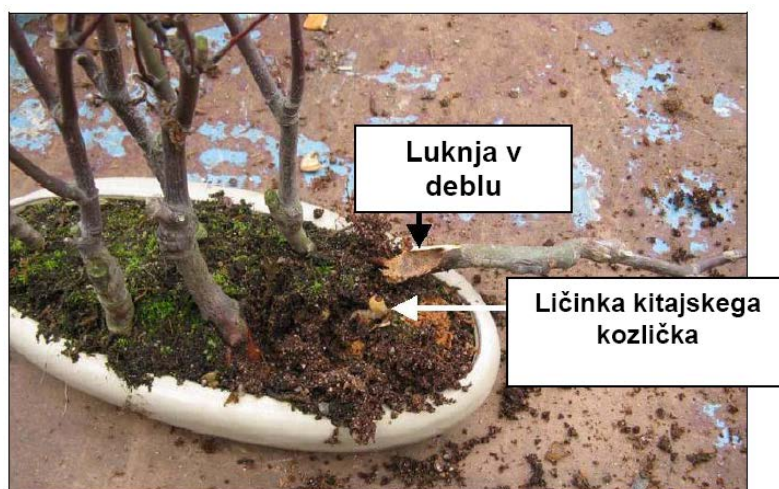
Slika 4: Ličinka kitajskega kozlička (Foto: M. Maspero)

Slika 5: Izletne odprtine kitajskega kozlička (Foto: M. Maspero)

Slika 6 : Napadena rastlina z izletno odprtino (kitajski kozliček)
(Vir: služba za varstvo rastlin Nizozemske)

Slika 7: Napadeni javorji (*Acer sp.*) z ličinkami kitajskega kozlička
(Vir: služba za varstvo rastlin Nizozemske)

Slika 8: Napadena sadika javorja s kitajskim kozličkom (Vir: služba za varstvo rastlin Nizozemske)

Slika 9: ličinka kitajskega kozlička v sadiki javorja (Vir: Vir: služba za varstvo rastlin Nizozemske)

Slika 10: Popolnoma okrogla izletna odprtina kitajskega kozlička (Vir: Služba za varstvo rastlin Nizozemske).

Slika 11: Žagovina na dnu debla (Foto: Erika Orešek)

Slika 12: Žagovina na dnu debla (Foto: Erika Orešek)

Slika 13: ličinka kitajskega kozlička (Foto: Erika Orešek)

Slika 14: ličinke kitajskega kozlička (Foto: Erika Orešek)

Slika 15: Dnišče debla in korenine stroj zmelje v lesne sekance (Foto: Erika Orešek)

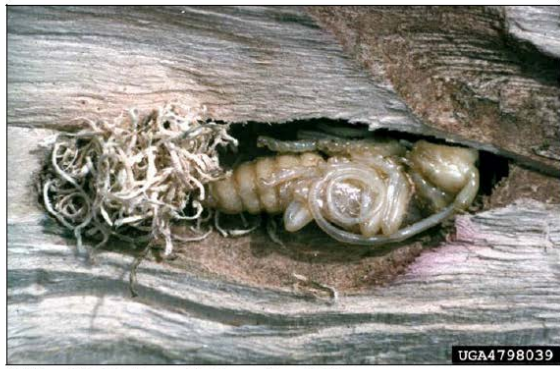
Slika 16: Lesni sekanci iz dnišča debla in korenin (Foto: Erika Orešek)

Slika 17: Živa meja iz lovorikovca (*Prunus laurocerasus*) (Foto: Erika Orešek)

Slika 18: Ličinka azijskega kozlička (Foto: Gabrijel Seljak)

Slika 19: Buba azijskega kozlička

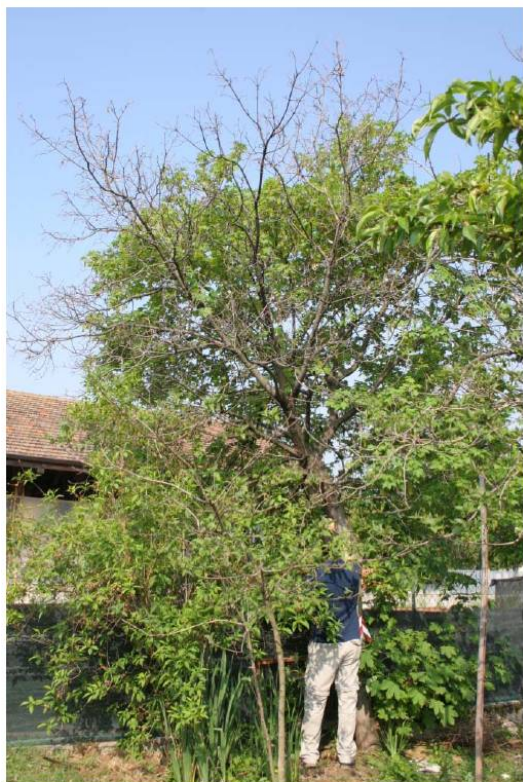
Slika 20: Deblo bresta na prerezu z ličinkami. (Foto: Gabrijel Seljak)

Slika 21: Izletne odprtine azijskega kozlička (Foto: Gabrijel Seljak)

Slika 22: Značilne poškodbe, ki jih napravi samica pri odlaganju jajčec (verjetno tudi dopolnilna prehrana) (Foto: Gabrijel Seljak)

Slika 23: Napadeno drevo belega javorja (Foto: Gabrijel Seljak)

Slika 24: Sekanje napadenega drevesa (Foto: Gabrijel Seljak)

1.3 Možnosti zamenjav

Slika 25: Izletne odprtine topolovega steklokrilca *Sesia apiformis* (Vir: UKmoths, <http://ukmoths.org.uk/show.php?id=2543>)

Slika 26: Izletne odprtine na topolu – ne gre za *A. chinensis* (Vir: Služba za varstvo rastlin Nizozemske).

Slika 27: Izletne odprtine vrbarja (*Cossus cossus*) na brezi (Vir: Služba za varstvo rastlin Nizozemske).

Slika 28: Buba in imago kozlička *Aromia moschata* (foto: Jaka Razinger).

Slika 29: Larvalni rovi v lesu vrbe in ličinka kozlička *Aromia moschata* (foto: Jaka Razinger).

Slika 30: Ličinka in rovi v lesu vrbe, ter imago samice kozlička *Phymatodes testaceus* (foto: Jaka Razinger).

Slika 31: Ličinka vrbarja (*Cossus cossus*) v rovu v lesu vrbe (foto: Jaka Razinger).